

แนวเจาะประมวลจริยธรรม
ครั้งที่ 4

การยึดมั่นในจริยธรรม และยื่นหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรม

ข้อ 3 ข้าราชการต้องยึดมั่นในจริยธรรมและยื่นหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง และเป็นธรรม โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(4) ในกรณีที่ข้าราชการเข้าร่วมประชุมและพบว่ามีการกระทำซึ่งมีลักษณะตาม (2) ของข้อนี้^{*} หรือมีการเสนอเรื่อง ซึ่งมีลักษณะตาม (2) ของข้อนี้ผ่านข้าราชการ ข้าราชการมีหน้าที่ต้องคัดค้านการกระทำดังกล่าว และบันทึกการคัดค้านของตนไว้ในรายงานการประชุมหรือในเรื่องนั้น แล้วแต่กรณี

เจาะประเด็นตามความเข้าใจ (ของเราเอง)

ประเด็นสำคัญของข้อนี้ ได้แก่

(4.1) ข้อนี้เป็น การสอดส่องดูแลการฝ่าฝืนจริยธรรม แม้แต่ในกรณีที่เป็น การประชุม ซึ่งจะมี 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ การดำเนินการประชุม และการนำเรื่องเสนอต่อที่ประชุม การดำเนินการประชุมและการอนุญาตให้มีการเสนอเรื่องใดเรื่องหนึ่งต่อที่ประชุมเป็นอำนาจหน้าที่ของประธานที่ประชุมจะเห็นว่าข้อนี้มุ่งสู่ระดับของการกระทำและสาระของเรื่อง que เข้าสู่ที่ประชุมด้วย

(4.2) การพิจารณาเรื่อง que นำเข้าสู่ที่ประชุม นอกเหนือจากสาระสำคัญของเรื่องนั้น ๆ แล้ว ในข้อนี้ยังมีเจตนารมณ์ให้คำนึงถึงประเด็นของจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ ด้วย จากเดิมที่ใช้คำว่า “ความเหมาะสม” ก็จะทำให้เกิดความชัดเจนขึ้นในเรื่องของความสอดคล้องหรือไม่ขัดต่อจริยธรรม

* ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ข้อ 3 (2) กำหนด ดังนี้

“เมื่อรู้หรือพบเห็นการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมนี้ ข้าราชการมีหน้าที่ต้องรายงานการฝ่าฝืนดังกล่าวพร้อมพยานหลักฐาน (หากมี) ต่อหัวหน้าส่วนราชการและหรือคณะกรรมการจริยธรรมโดยพลัน

ในกรณีที่หัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้ฝ่าฝืนจริยธรรมต้องรายงานต่อปลัดกระทรวง หรือผู้บังคับบัญชาเหนือชั้นขึ้นไปของหัวหน้าส่วนราชการนั้นแล้วแต่กรณี และหรือคณะกรรมการจริยธรรม”

“กรณีตัวอย่าง”

ในที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกผู้มีสิทธิทำผลงานวิชาการเพื่อเลื่อนระดับเป็น “ชำนาญการพิเศษ” 1 รายของกรม “กอไก่” รองอธิบดีซึ่งทำหน้าที่ประธานได้สอบถามความเห็นกรรมการเกี่ยวกับผู้สมัครจำนวน 3 คนที่สมัครในครั้งนี้

“ผมเห็นว่า นางสาวสุดสวาทแม้มีอาวุโสสูงสุด แต่ผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมาไม่โดดเด่นนักและมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนร่วมงานค่อนข้างมาก นายสุดจิตร์มีอาวุโสรองลงมา ผลงานอยู่ในระดับปานกลางและยังมักกลางานบ่อย ๆ ประมาณวันเว้นวัน ส่วนนางสาวสุดสวยแม้มีอาวุโสน้อยที่สุด แต่ผลงานโดดเด่นและมีความตั้งใจและความรับผิดชอบดีครับ ผมจึงขอเสนอว่านางสาวสุดสวยควรจะได้รับคัดเลือกในครั้งนี้นี้” พ.อ.สมมาตรซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้สมัครทั้ง 3 รายกล่าวเริ่ม

“เอ่อ...ผมเห็นไปอีกอย่างนะ” นายสมศักดิ์ ผู้อำนวยการอีกสำนักกล่าว “สุดจิตร์นะ ทำงานดีและรับผิดชอบมากสมัยที่ยังทำงานกับผมได้สองชั้นบ่อย ๆ แต่ระยะหลังนี้ที่ต้องกลางานบ่อย ๆ เพราะภรรยาเขาป่วยต้องพักผ่อนอยู่ที่บ้านและยังหาคนดูแลไม่ได้ ผมว่าสุดจิตร์เด่นกว่าสุดสวย ผมจึงขอเสนอสุดจิตร์ให้พิจารณาครับ”

“อย่างไรผมก็เห็นว่าสุดสวยเหมาะสมกว่า เพราะมีคุณสมบัติที่ดีกว่า” พ.อ.สมมาตรกล่าวเรียบ ๆ

“สุดจิตร์นะมีประสบการณ์มากกว่า ส่วนสุดสวยนะยังเด็ก แกรมทำงานผิดพลาดตั้งหลายครั้ง คุณจำไม่ได้ เหมงานนั้นนะที่คุณถูกอธิบดีตำหนิเอ๊ย... ว่าแต่...ทำไมนี่...ถึงช่วยแก้ตัวให้เด็กขนาดนั้น” พ.อ.สมศักดิ์ แย้งกึ่งกวนประสาทคู่สนทนา

“เฮอ ๆ คุณนะพูดไปเรื่อย เด็กมันตั้งใจทำงาน ก็มีผิดพลาดบ้าง ผมเป็นหัวหน้าก็ต้องช่วยรับให้ ก็เท่านั้น... ว่าแต่สุดจิตร์นะได้ข่าวว่าเมื่อก่อนได้สองชั้นบ่อยเพราะว่าเป็นเพื่อนซี้กับท่านรองอธิบดีนายเก่าของคุณที่เกษียณก่อนกำหนดไปแล้วไม่ใช่หรือ และที่สำคัญได้ข่าวว่าแกเอาเงินของเมียมาปล่อยให้ลูกน้องในสำนักของคุณกู้กันด้วยนี่นะ และที่เมียนอนไม่ลุกอยู่ที่บ้านเนี่ยก็เพราะโดนลูกหนี้ยืมเข้าที่สิ้นหลังไม่ใช่หรือ” พ.อ.สมมาตรตอกลับนิมิต ๆ

“หา...อะไรนะ...” ท่านรองอธิบดีร้องเสียงหลง “หน้าอย่างนายสุดจิตร์เนี่ยนะเป็นนายทุนปล่อยกู้”

“เฮ้ย.. ผมว่าเราพูดกันออกนอกเรื่องมากไปแล้ว” พ.อ.สมศักดิ์ พยายามตัดบท “เราต้องดูคุณสมบัติ ไม่ใช่มาพูดเรื่องส่วนตัวแบบนี้”

“แหม ๆ พ.อ.ครับ นี่เรากำลังพูดเรื่องคุณสมบัติจริง ๆ นะ” พ.อ.สมมาตร แย้ง “คุณสมบัติแบบที่เป็นนายทุนปล่อยเงินกู้เนี่ย ผมว่ามันไม่ค่อยเหมาะสมครับ ส่วนเรื่องสุดสวยเนี่ย ถ้าเป็นสามเดือนก่อน พ.อ.สมศักดิ์ คงช่วยสนับสนุนเต็มที่แล้วมั้งครับ แต่ที่ตอนนี้ที่ไม่ค่อยสนับสนุนเนี่ยเป็นเพราะเลิกกันหรือเปล่า”

“อ้าว ๆ .. อย่าพูดอย่างงี้สิครับ นั้นมันเรื่องส่วนตัวผม ว่าแต่ผมได้ยินมาว่า ที่ท่านอธิบดีแจก ipad ให้ผู้บริหารใช้นะ แต่ทำไมสุดสวยถึงได้หิ้ว ipad ของ พ.อ.สมมาตร กลับไปใช้ส่วนตัวเล่น facebook ที่บ้านได้ทุกวันล่ะครับ” พ.อ.สมศักดิ์เชือดกลับแรง ๆ บ้าง

“อ้าว ๆ ๆ ๆ หยุต ๆ พอก่อน ๆ ผมว่าเราพักประชุมก่อนดีกว่า” ท่านรองอธิบดีชักกั้วว่าจะเกิดการวางมวยกันขึ้น

“ท่านประธานคะ” นางสาวสมฤดี ซึ่งเป็นกรรมการอีกคนพูดขึ้นอย่างเหนื่อยหน่าย “ไม่เห็นมีใครพูดเรื่องความเหมาะสมของผลงานที่ผู้สมัครแต่ละคนเสนอเขียนมาเลยนะคะ แต่ไม่เป็นไรคะ หนูชกเปื้อแล้ว ขอเสนอให้หยุดประชุมได้ไหมคะ เพราะหนูจะขอปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้อ 3 (4) นะคะ โดยขอคัดค้านการเสนอชื่อบุคคลของ พ.อ. ทั้งสองท่านคะ และจะขอให้เลขานุการจดบันทึกเหตุผลในข้อคัดค้านว่า การพิจารณาในครั้งนี้มีกรณีฝ่าฝืนจริยธรรมข้อ 4 (3)** เกิดขึ้น คือ มีกรรมการคนหนึ่งใช้อคติส่วนตัวตัดสินตัดสินคนรัก เอ๊ย.. กัดกันผู้สมัคร และมีกรรมการอีกคนนำความสัมพันธ์ส่วนตัวมาประกอบการใช้ดุลพินิจให้เป็นคุณแก่กิ๊ก เอ๊ย.. แก่ผู้สมัครคะ”

“โอ้ย...คุณสมฤดีจะแรงกันอย่างนี้เลยหรือ” ท่านรองอธิบดีพึมพำ “เอ่อ แต่ก็ดีนะ” ท่านรองอธิบดีทำท่าหนักได้แล้วหันไปหา พ.อ.สมมาตร และ พ.อ.สมศักดิ์ “จะเอาใจคุณสองคน... จะช่วยกันให้หลักฐานเพิ่มเติมกันอีกไหมสมฤดีจะได้มีข้อมูลทำตามประมวลจริยธรรมข้อ 3 (4) ได้ครบถ้วน”

** ข้อ 4 ข้าราชการต้องมีจิตสำนึกที่ดีและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เสียสละ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ โดยอย่างน้อยต้องวางตนดังนี้

(3) ใช้ดุลพินิจและตัดสินใจในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรู้ ความสามารถ เยี่ยงที่ปฏิบัติในวิชาชีพ ตรงไปตรงมา ปราศจากอคติส่วนตัวตามข้อมูลพยานหลักฐานและความเหมาะสมของแต่ละกรณี